

Ektopik Böbrekler

Hasta Bilgilendirme Serisi – Bilmeniz ve sormanız gerekenler

Ektopik böbrek nedir?

Böbreklerin normal yerleşim yeri olan karın boşluğunun arka üst kısmında yer almaması ve pelvis gibi karın içinde başka bir yerde veya çok nadiren toraks bölgesinde bulunması durumuna ektopik böbrek adını veriyoruz. Çoğu ektopik böbrek pelviste bulunur ("pelvik böbrek"). Diğer böbrek ise genellikle doğru pozisyonda bulunur.

Başka bir ektopik böbrek türü, her iki böbreğin de karın bölgesinin aynı tarafında bulunması, genellikle alt böbreğin üst kutbunun üst böbreğin alt kutbuyla birleşmiş olması durumunda ortaya çıkar. Buna "çapraz böbrek ektopisi" denir. Genellikle, bu durum antenatal ultrasonda böbrek çiftinin yokluğu ve anormal şekilli büyük tek bir böbreğin görülmesiyle tanınır.

En yaygın füzyon anomalisi türü "at nalı böbrek"tir. Bu, böbrekler alt kutupları kaynaşmış şekilde birbirine yapıştığında, "fasulye" şeklini kaybettiğinde ve at nalı gibi görüldüğünde meydana gelir. Böbrekleri mesaneye bağlayan iki ayrı üreterle birlikte görülür. Üreterler, böbreği idrar torbasına bağlayan kanallardır.

Ektopik böbrekler nasıl oluşur?

Böbrek ektopisinin neden meydana geldiği net değildir. Böbrek oluşumu, minik böbrek tomurcuklarının embriyonun alt kısmından orta kısmına göç ettiği gebeliğin beş ila dokuzuncu haftalarında gerçekleşir. Lomber kaburga seviyesine ulaşarak son pozisyonlarını almış olurlar. Bu göç sürecini etkileyen herhangi bir şey böbreklerin kesin yerlerine ulaşmasını engeller ve birleşmiş olsun ya da olmasın ektopik böbrek oluşumuna neden olmuş olur. Ektopik böbrekler nadir değildir, 1000 kişiden 1'inde rastlantısal bir bulgu olarak tanımlanır. Ancak, bebek doğmadan önce tanı hala nadirdir çünkü ektopik böbrekler antenatal ultrason sırasında kolayca gözden kaçabilir.

Kromozomlar ektopik böbreklerle nasıl ilişkilidir?

Genler, vücudumuzun nasıl oluşacağı ve organlarımızın nasıl çalışacağı ile ilgili genetik bilgilerimizi içeren hücrelerimizdeki DNA parçalarıdır. Örneğin, bazı genler Konjenital Böbrek

Ektopik Böbrekler

Hasta Bilgilendirme Serisi – Bilmeniz ve sormanız gerekenler

ve İdrar Yolu Anomalileri ile ilişkili bulunmuştur; ancak tek bir gen ektopik böbreklerle ilişkilendirilmemiştir. Bu, bir böbrek hastalığı ailede görüldüğünde, bununla ilişkili genleri bulmanın daha kolay olduğu anlamına gelir. Aksi takdirde, hastalıkla ilişkili bir gen bulmak, izole ve sporadik olarak gerçekleştiğinde daha zor olabilir.

Aynı genetik anormallik nedeniyle aynı anda bir veya daha fazla anomali meydana geldiğinde buna genetik sendrom diyoruz. Örneğin, at nalı böbrek bir sendromun parçası olabilir.

Daha fazla test yaptırmalı mıyım?

Böbrek ektopisi şüphesi varsa perinatoloji uzmanı tarafından detaylı anatomi ultrasonu yapılmalıdır. Başka anatomik anomaliler saptanmazsa, daha fazla araştırmaya gerek yoktur. Genetik danışmanlıktan sonra invaziv tanı, yalnızca genetik bir sendromdan şüpheleniliyorsa önerilir.

Gebelik sırasında takip edilmesi gerekenler nelerdir?

Ektopik böbrekli bebeklerde gebelik sırasında komplikasyon riski yoktur, bu nedenle yoğun takip gerekmez. Bazı durumlarda böbrek pelvisinde veya üreterde (böbreği mesaneye bağlayan ve idrarın aktığı kanal) genişleme olabilir. Bu durumlarda aylık taramalar önerilir.

Doğduktan sonra bebeğim için ne anlama geliyor?

Bebek doğduktan sonra, Pediatrik Ürolog veya Nefrolog ile konsültasyon, takip ihtiyacını belirleyecektir. Genellikle, yaşamın ilk günlerinde böbrekleri, üreterleri ve mesaneyi yeniden değerlendirmek için bir ultrason yapılır. Bu tarama, tanıyı doğrulayacak ve üreterlerin ya da böbreklerin genişlemesi gibi üreter ve böbreklere ait ek sorunları tarayacaktır.

En sık görülen komplikasyon vezikoüreteral reflüdür. Reflü, idrarın üreterlerden mesaneye doğru geri akması anlamına gelir, yalnızca az bir miktarı böbreklere doğru üreterlere geri dönebilir. Reflü şiddeti değişkenlik gösterir ve hastalığın şiddeti takip ve yönetimi belirleyecektir. Bu gibi durumlarda, idrar yolu enfeksiyonunu önlemek için genellikle bebeğe

Ektopik Böbrekler

Hasta Bilgilendirme Serisi – Bilmeniz ve sormanız gerekenler

antibiyotik verilir. Takiben, yaşamın ilk ayından sonra, ektopik böbreğin işlevini kontrol etmek için ek testler yapılacaktır.

Kızlarda uterin veya vajinal anomaliler görülebilir ve bunlar için taranmalıdır. Erkeklerde testislerin doğru yerde olup olmadığı kontrol edilmeli ve penis ve üretra ile ilgili herhangi bir anatomik sorun olup olmadığı taranmalıdır. Başka bir anomali görülmezse renal ektopinin prognozu mükemmeldir.

Tekrarlayacak mı?

Ektopik böbrekler ve özellikle at nalı böbrek ailede bulunabilir. Özellikle birinci derece akrabalarda böbrek anomalileri varsa bu durumun tekrarlama olasılığı genel popülasyona göre daha yüksektir. Ultrasonla anne, baba ve kardeşlerin böbrek hastalığı açısından taranması önerilir. Diğer vakalarda (ki bu yaygın senaryodur), tekrarlama olasılığı minimumdur.

Bunu nasıl önleyebilirim?

Gebelik öncesi ve erken gebelik sırasında folik asit almak böbrek anomalilerini önleyebilir. Önerilen doz, gebe kalmadan en az 3 ay önce başlanan günde 1 mg'dır.

Başka hangi soruları sormalıyım?

- Doğum sonrası bebeğimle ilgilenecek doktor ekibiyle tanışabilir miyim?
- Ektopik böbrek düzgün çalışmazsa ne olur?
- Genetik bir durum tespit edilirse ne olur?
- Bebeğimin cerrahi ihtiyacı olacak mı?

Güncelleme Mayıs 2022